ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის მერია
გარემოს დაცვის საქალაქო სამსახური

წერილის ნომერი: **18-01180824031**

თარიღი: **23.03.2018**

ადრესატი:
შპს LG კაპიტალი
საიდენტიფიკაციო ნომერი: 404908873
მისამართი: საქართველო, ქ. თბილისის, ვაკე-საბურთალოს რაიონში, თამარაშვილის ქ., N 13

გაცნობებთ, რომ ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის გარემოს დაცვის საქალაქო სამსახურმა თქვენი 2017 წლის 24 იანვრის №1/011702411112-18 განცხადებით წარმოდგენილი, მწვანე ნარგავების აღდგენითი ღირებულების გადახდის დამადასტურებელი ქვითრის გათვალისწინებით, მიიღო გადაწყვეტილება ნებართვის გაცემის თაობაზე, კერძოდ:

,,ქალაქ თბილისის საზღვრებში და მიმდებარე ტერიტორიაზე არსებული მწვანე ნარგავებისა და სახელმწიფო ტყის ფონდის განსაკუთრებული დაცვის შესახებ" (შემდგომში მოხსენებული, როგორც ,,კანონი") მე-6 მუხლის, მე-6 პუნქტის ,,გ" ქვეპუნქტისა და ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს 2014 წლის 12 დეკემბრის #17-55 დადგენილებით დამტკიცებული ,,ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე მწვანე ნარგავების დაცვის, მოვლისა და აღდგენის წესი"-ს (შემდგომში მოხსენებული, როგორც ,,დადგენილება #17-55") მე-3 თავის, 26-ე მუხლის, პირველი პუნქტის ,,გ'' ქვეპუნქტის საფუძველზე, ვინაიდან, წარმოადგინეთ ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის ეკოლოგიისა და გამწვანების საქალაქო სამსახურის მიერ, 2015 წლის 15 აპრილის #12/15086653-25 განცხადების საფუძველზე მოთხოვნილი, მწვანე ნარგავების აღდგენითი ღირებულების გადახდის ქვითარი, სამსახური თანახმაა მოიჭრას თქვენს კუთვნილ ტერიტორიაზე (ქ. თბილისი, თამარაშვილის ქ. #13 ს.კ. #01.10.16.004.172) მდგომი 7 (შვიდი) ძირი დაზიანებული ხე-მცენარე, კერძოდ: 2 ძირი ჭადარი (დიამეტრი 60სმ, 76სმ), 2 ძირი ვერხვი (დიამეტრი 80სმ, 86სმ), 1 ძირი ცაცხვი (დიამეტრი-28სმ), 1 ძირი ფიჭვი (დიამეტრი-48სმ) და 1 ძირი კედარი (დიამეტრი-28სმ) ხე-მცენარე.

მითითებული წესის 26-ე მუხლის, მე-5 პუნქტის თანახმად, მწვანე ნარგავების ჭრის ნებართვის მიმღები ვალდებულია ჭრის დაწყების თარიღი და დროის ინტერვალი წერილობით აცნობოს ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის ზედამხედველობის საქალაქო სამსახურს და ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის გარემოს დაცვის საქალაქო სამსახურს ზედამხედველობის გაწევის მიზნით (ჭრის დაწყებამდე - არანაკლებ 2 სამუშაო დღით ადრე), წინააღმდეგ შემთხვევაში მწვანე ნარგავების ჭრა ჩაითვლება უკანონოდ.

აქვე გაცნობებთ, რომ თუ ტერიტორიაზე უნებართვოდ მოიჭრება სხვა ხე-მცენარე, თქვენს მიმართ გატარდება საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული ღონისძიებები.

წინამდებარე ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი შესაძლოა გასაჩივრდეს ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მერთან (ქალაქი თბილისი, ჟ. შარტავას ქუჩა N7), დაინტერესებული მხარის მიერ მისი ოფიციალური წესით გაცნობის დღიდან ერთი თვის ვადაში.

პატივისცემით,

გარემოს დაცვის საქალაქო სამსახური - პირველადი სტრუქტურული ერთეულის ხელმძღვანელი (საქალაქო სამსახურის უფროსი)

გიგა გიგაშვილი

გენგეგმა ტოპოზე
მ. 1:500

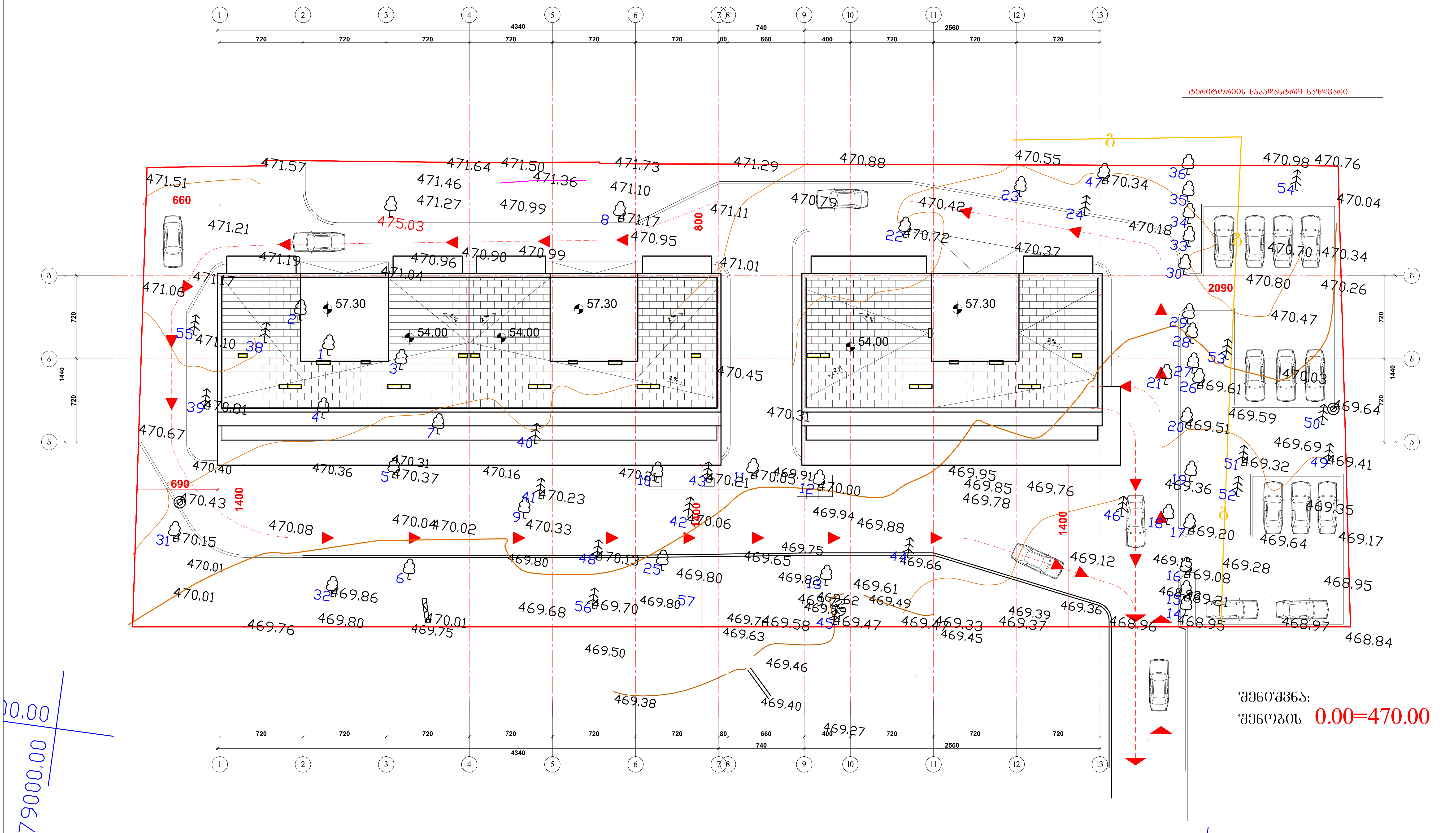

შენიშვნა:
შენობის 0.00=470.00

შპს "დომუს დეველოპმენტ"	დამკვეთი: შპს "დომუს დეველოპმენტ"	მრავალფუნქციური შენობა	დაკვეთა №2
დირექტორი	ს. კორძახია	ქ. თბილისი, ვაკე-საბურთალოს რაიონი, თამარაშვილის ქ. 13	არქიტექტურული პროექტი
პრ. მთავარი არქიტექტორი	გ. ნონიკაშვილი		
შეასრულა	გ. ნონიკაშვილი		
შეამოწმა	კ. მაჩაიძე	გენგეგმა მ. 1:500	ფურც. / სულ ფურც. 50

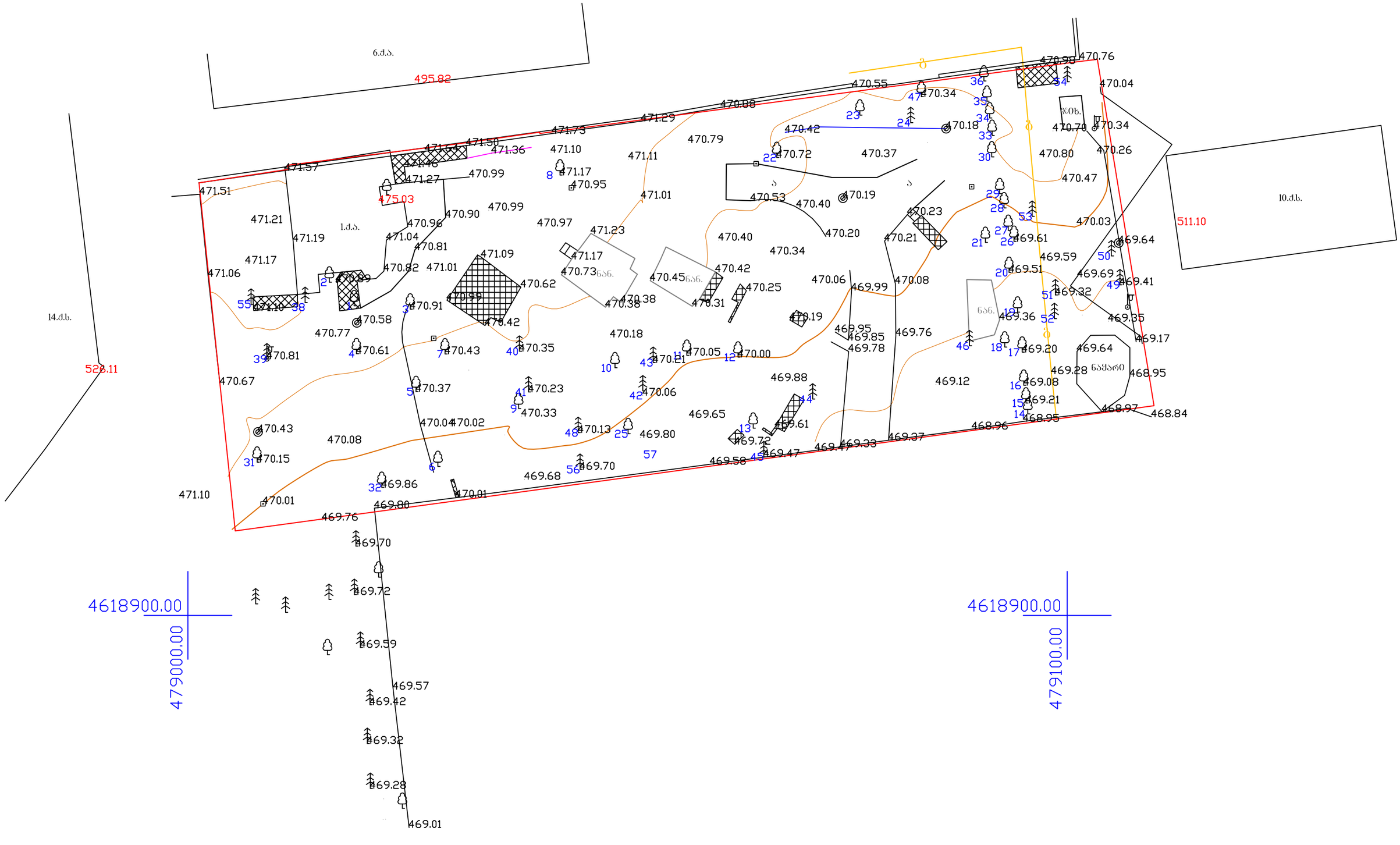
6.ძ.ს.
495.82
14.ძ.ხ.
528.11
1.ძ.ს.
10.ძ.ხ.
511.10
ნაძარი
ნაძარი
ნაძარი

საქართველოს ეროვნული ბოტანიკური ბაღი

მწვანე ნარგავების ხარისხობრივი შეფასების თაობაზე

საექსპერტო დასკვნა

02-22/389
დასკვნის ნომერი

20.09.2017
დასკვნის მოშზადების თარიღი

25.09.2017
დასკვნის გაცემის თარიღი

1	საფუძველი	შპს "დომუსი"-ს განცხადება #02-04/54 10.03.2017
2	განმცხადებელი/უფლებამოსილი პირი	შპს "დომუსი"

ს/კ 404908864
პირადი ნომერი/საიდენტიფიკაციო კოდი

3	საექსპერტო ობიექტის მისამართი	ქ. თბილისი, მიხეილ თამარაშვილის ქ. #136	ს/კ >> 01.10.16.004.172

4 **საექსპერტო ობიექტის ზოგადი მდგომარეობის აღწერა-შეფასება / კვლევის მეთოდი**

საექსპერტო ობიექტი მდებარეობს ვაკე-საბურთალოს რაიონში, თამარაშვილის ქუჩაზე, ზღვის დონიდან 482 მეტრზე, რომელსაც აღმოსავლეთის მხრიდან ყოფილი იპოდრომის ტერიტორია ესაზღვრება. ვაკე (ზოგიერთ ადგილას უსწორმასწორო) რელიეფის მქონე ტერიტორიაზე მიმდინარეობს საცხოვრებელი კორპუსის მშენებლობა, სადაც მოფენილია სამშენებლო მასალები და ნაჩენები. ვიზუალური დათვალიერების შედეგად აღიწერა და დახასიათებული იქნა 77 ერთეული მცენარე.დაავადებული ეგზემპლარის კვლევის შედეგი ეფუძნება ფაქტობრივი მასალის მიკროსკოპული ანალიზისა და იდენტიფიკაციის შედეგებს. სოკოები იდენტიფიცირებული იქნა მათი ნაყოფიანობის მიკროსკოპული ანალიზის საფუძველზე, სტრუქტურულ - მორფოლოგიური (მიკრომორფოლოგიური) ნიშნების აღწერის მონაცემების მიხედვით სხვადასხვა მეთოდურ წყაროებზე დაყრდნობით (Хохряков М.К. Методические указания ло экспериментальному изучению фитопатогеных грибов. Л.,1969, Кирай З и др. Методы фитопатологии. Москва, Колос.1974, Билай В.И. и др.Методы, Экспериментальной микологии. Киев "Наукова думка "1982, Hawksworth D.L.Mycologist 's Handbook Kew:Commonwealth Mycological institute, 1974).მიკროსკოპირებისათვის საჭირო პრეპარატები (ანათლები) მომზადდა სამართებლით, მოთავსდა ონკანის წყალში და გაისინჯა სინათლის მიკროსკოპით. სოკოს სახეობის იდენტიფიკაციისათვის გამოყენებული იქნა კლასიკური და თანამედროვე სარკვევები.

5 **საექსპერტო ობიექტზე არსებულ მცენარეთა დახასიათება**

მცენარის #		სასიცოცხლო ფორმა	D (1,3 მ-ზე)	D (0,1 მ-ზე)	H	ასაკი*	მცენარის ზოგადი მდგომარეობა	შენიშვნა
1	დასავლეთის ჭადარი Platanus occidentalis	ხე		76,7	12,0		ჯანსაღი	
2	ცაცხვი Tilia begoniifolia	ხე		38,5	7,0		ჯანსაღი	
3	ელდარის ფიჭვი Pinus eldarica	ხე		37,0	7,0		ზეხმელი	
4	კანადური ვერხვი Populus X canadensis	ხე		81,5	14,0		ხმობადი	
5	კანადური ვერხვი Populus X canadensis	ხე		112,0	14,0		ზეხმელი	
6	ჰიმალაის კედარი Cedrus deodara	ხე		63,7	10,0		ჯანსაღი	სურო შემოხვეული, ქერქი ახეთქილი,მექანიკური დაზიანებები
7	კანადური ვერხვი Populus X canadensis	ხე		83,0	12,0		ხმობადი	
8	ჰიმალაის კედარი Cedrus deodara	ხე		43,0	12,0		დაზიანებული	სამკურნალო
9	კანადური ვერხვი Populus X canadensis	ხე		95,5	13,0		ხმობადი	
10	ელდარის ფიჭვი Pinus eldarica	ხე		27,0	6,0	33	დაზიანებული	სამკურნალო
11	კანადური ვერხვი Populus X canadensis	ხე		63,7	13,0		ხმობადი	
12	ჰიმალაის კედარი Cedrus deodara	ხე		44,5	7,0		დაზიანებული	სამკურნალო
13	კანადური ვერხვი Populus X canadensis	ხე		63,8	12,0		ხმობადი	
14	ელდარის ფიჭვი Pinus eldarica	ხე		28,0	7,0		ზეხმელი	
15	დასავლეთის ჭადარი Platanus occidentalis	ხე		143,3	13,0		ჯანსაღი	
16	ელდარის ფიჭვი Pinus eldarica	ხე		53,5	7,0		დაზიანებული	სამკურნალო
17	ელდარის ფიჭვი Pinus eldarica	ხე		52,5	6,0		დაზიანებული	სამკურნალო
18	ელდარის ფიჭვი Pinus eldarica	ხე		36,0	6,0		დაზიანებული	ნახევრად ჩაჭრილი
19	კანადური ვერხვი Populus Xcanadensis	ხე		95,5	12,0		ხმობადი	ნახევრად ჩაჭრილი
20	დასავლეთის ჭადარი Platanus occidentalis	ხე		66,8	12,0		ხმობადი	ნახევრად ჩაჭრილი
21	დასავლეთის ჭადარი Platanus occidentalis	ხე		77,0	13,0		ხმობადი	ნახევრად ჩაჭრილი

22	ცაცხვი Tilia begoniifolia	ხე		32,5	6,0		ჯანსაღი	ნახევრად ჩაჭრილი
23	კანადური ვერხვი Populus Xcanadensis	ხე		108,0	12,0		ხმობადი	
24	დასავლეთის ჭადარი Platanus occidentalis	ხე		70,0	13,0		ჯანსაღი	
25	დასავლეთის ჭადარი Platanus occidentalis	ხე		71,0	14,0		ჯანსაღი	
26	დასავლეთის ჭადარი Platanus occidentalis	ხე		73,5	13,0		ჯანსაღი	
27	ლეღვი Ficus carica	ხე		15,5	4,0		ჯანსაღი	
28	ჩვეულებრივი თხილი Corylus avellana	ბუჩქი		12,0-15,0	4,0		ჯანსაღი	
29	ტყემალი Prunus divarita	ხე		14,5	4,0		ხმობადი	
30	ტყემალი Prunus divarita	ხე		21,5	3,5		ჯანსაღი	
31	ელდარის ფიჭვი Pinus eldarica	ხე		52,0	6,0		ზეხმელი	
32	ჩვეულებრივი ხურმა Diospyros lotus	ხე		6,0	4,0		ჯანსაღი	
33	ჩვეულებრივი ხურმა Diospyros lotus	ხე		6,5	4,0		ჯანსაღი	
34	იაპონური სოფორა Styphnolobium japonicum	ხე		6,0	3,0		ჯანსაღი	
35	იაპონური სოფორა Styphnolobium japonicum	ხე		7,5	3,5		ჯანსაღი	
36	იაპონური სოფორა Styphnolobium japonicum	ხე		6,0	4,0		ჯანსაღი	
37	იაპონური სოფორა Styphnolobium japonicum	ხე		8,5	3,5		ჯანსაღი	
38	იაპონური სოფორა Styphnolobium japonicum	ხე		8,5	4,0		ჯანსაღი	
39	იაპონური სოფორა Styphnolobium japonicum	ხე		7,5	4,0		ჯანსაღი	
40	იაპონური სოფორა Styphnolobium japonicum	ხე		8,5	3,5		ჯანსაღი	
41	იაპონური სოფორა Styphnolobium japonicum	ხე		6,5	3,5		ჯანსაღი	
42	იაპონური სოფორა Styphnolobium japonicum	ხე		8,0	3,5		ჯანსაღი	
43	ტყემალი Prunus divarita	ხე		15,5	4,0		ჯანსაღი	
44	ამერიკული ნეკერჩხალი Acer negundo	ხე		15,0	4,0		ჯანსაღი	
45	კანადური ვერხვი Populus Xcanadensis	ხე		65,7	13,0		ხმობადი	
46	კანადური ვერხვი Populus X canadensis	ხე		76,5	12,0		ხმობადი	
47	კანადური ვერხვი Populus Xcanadensis	ხე		70,0	12,0		ხმობადი	
48	გლედიჩია Gleditsia triacanthos	ხე		6,0	3,0		ჯანსაღი	
49	ჭერამი Prunus armeniaca	ხე		7,5	3,0		ჯანსაღი	
50	კვიდო Ligustrum licidum	ხე	5 გრძ.მ.		2,5		ჯანსაღი	
51	კანადური ვერხვი Populus X canadensis	ხე		77,0	13,0		ხმობადი	
52	იაპონური სოფორა Styphnolobium japonicum	ხე		8,8	3,0		ჯანსაღი	
53	კანადური ვერხვი Populus Xcanadensis	ხე		56,0	12,0		ხმობადი	
54	კანადური ვერხვი Populus Xcanadensis	ხე		56,5	4,0		ზეხმელი	წარსულში, 4 მ.სიმაღლეზე გადაბელილი
55	კანადური ვერხვი Populus Xcanadensis	ხე		78,0	13,0		ხმობადი	
56	კვიდო Ligustrum licidum	ხე	3 გრძ. მ.		2,5		ჯანსაღი	
57	ელდარის ფიჭვი Pinus eldarica	ხე		33,2	5,0		ჯანსაღი	
58	ელდარის ფიჭვი Pinus eldarica	ხე		73,0	6,0		ჯანსაღი	
59	კანადური ვერხვი Populus Xcanadensis	ხე		87,5	12,0		ხმობადი	
60	კანადური ვერხვი Populus X canadensis	ხე		28,8	12,0		ხმობადი	
61	კანადური ვერხვი Populus X canadensis	ხე		39,5	12,0		ხმობადი	
62	ბალამწარა Cerasus silvestris	ხე		7,3	3,0		ჯანსაღი	

63	კანადური ვერხვი Populus X canadensis	ხე		51,0	12,0		ხმობადი	
64	კანადური ვერხვი Populus Xcanadensis	ხე		42,0	12,0		ხმობადი	
65	კაკალი Juglans regia	ხე		6,0	3,0		ჯანსაღი	
66	კაკალი Juglans regia	ხე		6,5	3,0		ჯანსაღი	
67	ელდარის ფიჭვი Pinus eldarica	ხე		33,0	5,0		ჯანსაღი	
68	ელდარის ფიჭვი Pinus eldarica	ხე		36,5	5,0		ჯანსაღი	
69	კაკალი Juglans regia	ხე		6,5	3,5		ჯანსაღი	
70	ელდარის ფიჭვი Pinus eldarica	ხე		41,5	5,0		ჯანსაღი	
71	ელდარის ფიჭვი Pinus eldarica	ხე		44,5	5,5		ჯანსაღი	
72	კანადური ვერხვი Populus X canadensis	ხე		56,7	12,0		ხმობადი	
73	კანადური ვერხვი Populus X canadensis	ხე		60,5	12,0		ხმობადი	
74	კანადური ვერხვი Populus X canadensis	ხე		76,5	13,0		ხმობადი	
75	კანადური ვერხვი Populus X canadensis	ხე		77,0	13,0		ხმობადი	
76	კაკალი Juglans regia	ხე		7,0	3,0		ჯანსაღი	
77	კვიდო Ligustrum licidum	ბუჩქი	7 გრძ.მ		2,5		ჯანსაღი	

6

ინფორმაცია მცენარეებთან დაკავშირებულ მავნებელ დაავადებათა შესახებ			
მცენარის #	სახეობა	მავნებლები და დაავადებები	რეკომენდაციები
4	კანადური ვერხვი Populus X canadensis	მთავარ ღეროზე ფესვის ყელთან დაფიქსირდა ღია ფუღუროო, რომელიც საკმაოდ ღრღმა და დაზიანებულია მავნებლის - ვერხვის დიდი ხარაბუზას - Saperda carcharias ოვალური ფორმის სასვლელებით და ნაღრღნით, რომელიც გრძელდება ვერტიკალური მიმართულებით შტამბში და დაინფიცირებულია სიდამპლის გამომწვევი სოკოებით - Heterobasidion -ის გვარიდან. ტოტების უმრავლესობა ხმელია და ფუტურო. მათზე აღინიშნა ვერხვის ტოტების ხმობის გამომწვევი სოკოს - Cryptodiaporthe populea -ს ნაყოფსხეულები.	შესწავლილი ეგზემპლარი არის ხნოვანი. განიცდის სოკოების დამშლელ ზემოქმედებას მავნებლებისგან მიყენებულ დაზიანებების ადგილებში. მსგავსი სიმპტომები დამღუპველია. ხმობა დიდი ხნის წინ არის დაწყებული. ქარქცევადი და საფრთხის შემცველია. განკურნებას არ ექვემდებარება.
7	კანადური ვერხვი Populus X canadensis	მთავარ ღეროზე ფესვის ყელთან დაფიქსირდა ღია ფუღუროო, რომელიც საკმაოდ ღრღმა და დაზიანებულია მავნებლის - ქერქიჭამიის და ვერხვის დიდი ხარაბუზას - Saperda carcharias ოვალური ფორმის სასვლელებით, რომელიც გრძელდება ვერტიკალური მიმართულებით შტამბში და დაინფიცირებულია სიდამპლის გამომწვევი სოკოებით - Heterobasidion -ის გვარიდან. ტოტების უმრავლესობა ხმელია და ფუტურო. მათზე აღინიშნა ვერხვის ტოტების ხმობის გამომწვევი სოკოს - - Cryptodiaporthe populea ნაყოფსხეულები, ხოლო როგორც ჩამოტეხილი ტოტების ადგილებში, ისე მთავარ ღეროზე ფიქსირდება აზედა სოკო - Fomes fomentarius, რომელიც იჭრება მექანიკურად დაზიანებული ადგილიდან, მიცელიუმი ვრცელდება მერქანში და იწვევს გულგულის დამშლას და სიდამპლეს. ძირითადად გვხვდება ხნიერ ხეებზე.	შესწავლილი ეგზემპლარი არის ხნოვანი. განიცდის სოკოების დამშლელ ზემოქმედებას მავნებლებისგან მიყენებულ დაზიანებების ადგილებში. მსგავსი სიმპტომები დამღუპველია. ხმობა დიდი ხნის წინ არის დაწყებული. ქარქცევადი და საფრთხის შემცველია. განკურნებას არ ექვემდებარება.
8	ჰიმალაის კედარი Cedrus deopdara	მთავარ ღეროზე დაფქსირდა მრავლობითი ღია ფუღუროო. ფუღუროები საკმაოდ დაზიანებულია მავნებელი - ქერქიჭამიით და სოკოებით. დაზიანების ადგილებში ფიქსირდება წებოვანი ფისოვანი წვენთა დენა, რომელიც მცენარის დაავადების წინაპირობაა. ქვედა ტოტები ხმელია.	შესწავლილი ეგზემპლარი ექვემდებარება მკურნალობას. ფუღუროები დამუშავდეს მექანიკურად, რაც ითვალისწინებს მავნებლების კერების მოცილებას, ჩაუტარდეს დეზინფექცია თანამედროვე პესტიციდებით და ფუნგიციდებით და ამოილესოს საგოზავით, ანუ ჩაუტარდეს კოსმეტიკური ჩაკირვა. დეკორატიულობის და გაჯანსაღებისათვის გაისხლას ხმელი და დაზიანებული ტოტებისაგან და გადაჭრილი ადგილი დამუშავდეს საღებავით პათოგენური სოკოების დასახლების თავიდან აცილების მიზნით.

9	კანადური ვერხვი Populus X canadensis	მთავარ ღეროზე დაფიქსირდა პარაზიტი აბედა სოკოს - *Heterobasidion annosum* შავი მიცელიუმის ლაქები (რიზომორფები) რომელიც იჭრება მერქანში და იწვევს გულგულის დაშლას და სიდამპლეს. ქვედა ტოტები ხმელი, ფუტურო და მტვრევადია.	შესწავლილი ეგზემპლარი არის ხნოვანი. განიცდის სოკოების დამშლელ ზემოქმედებას. მსგავსი სიმპტომები დამღუპველია. ხმობა დიდი ხნის წინ არის დაწყებული. ქარქცევადი და საფრთხის შემცველია. განკურნებას არ ექვემდებარება.
10	ელდარის ფიჭვი Pinus eldarica	მთავარ ღეროზე დაფქსირდა მრავლობითი ღია ფუღუროო. ფუღუროები საკმაოდ დაზიანებულია მავნებელი - ქერქიჭამიით და სოკოებით. დაზიანების ადგილებში ფიქსირდება წებოვანი ფისოვანი წვენთა დენა, რომელიც მცენარის დაავადების წინაპირობაა. ქვედა ტოტები ხმელია.	შესწავლილი ეგზემპლარი ექვემდებარება მკურნალობას. ფუღუროები დამუშავდეს მექანიკურად, რაც ითვალისწინებს მავნებლების კერების მოცილებას, ჩაუტარდეს დეზინფექცია თანამედროვე პესტიციდებით და ფუნგიციდებით და ამოილესოს საგოზავით, ანუ ჩაუტარდეს კოსმეტიკური ჩაკირვა. დეკორატიულობის და გაჯანსაღებისათვის გაისხლას ხმელი და დაზიანებული ტოტებისაგან და გადაჭრილი ადგილი დამუშავდეს საღებავით პათოგენური სოკოების დასახლების თავიდან აცილების მიზნით.
11	კანადური ვერხვი Populus X canadensis	მთავარ ღეროზე ფესვის ყელთან დაფიქსირდა ღია ფუღურო, რომელიც საკმაოდ ღრღმა და დაზიანებულია მავნებლის - ქერქიჭამიის და ვერხვის დიდი ხარაბუზას - Saperda carcharias ოვალური ფორმის სასვლელები და ნაღრღნი, რომელიც გრძელდება ვერტიკალური მიმართულებით შტამბში და დაინფიცირებულია სიდამპლის გამომწვევი პათოგენი სოკოებით - Heterobasidion -ის გვარიდან. ტოტების უმრავლესობა ხმელია და ფუტურო. მათზე შეიმჩნევა ვერხვის ტოტების ხმობის გამომწვევი სოკოს - Cryptodiaporthe populea ნაყოფსხეულები.	შესწავლილი ეგზემპლარი არის ხნოვანი. განიცდის სოკოების დამშლელ ზემოქმედებას მავნებლებისგან მიყენებულ დაზიანებების ადგილებში. მსგავსი სიმპტომები დამღუპველია. ხმობა დიდი ხნის წინ არის დაწყებული. ქარქცევადი და საფრთხის შემცველია. განკურნებას არ ექვემდებარება.
12	ჰიმალაის კედარი Cedrus deopdara	მთავარ ღეროზე დაფიქსირდა მრავლობითი ღია ფუღურო. ფუღუროები საკმაოდ დაზიანებულია მავნებელი - ქერქიჭამიით და მიკრომიცეტი სოკოებით. დაზიანების ადგილებში ფიქსირდება წებოვანი ფისოვანი წვენთა დენა, რომელიც მცენარის დაავადების წინაპირობაა. ქვედა ტოტები ხმელია და მტვრევადი.	შესწავლილი ეგზემპლარი ექვემდებარება მკურნალობას. ფუღუროები დამუშავდეს მექანიკურად, რაც ითვალისწინებს მავნებლების კერების მოცილებას, ჩაუტარდეს დეზინფექცია თანამედროვე პესტიციდებით და ფუნგიციდებით და ამოილესოს საგოზავით, ანუ ჩაუტარდეს კოსმეტიკური ჩაკირვა. დეკორატიულობის და გაჯანსაღებისათვის გაისხლას ხმელი და დაზიანებული ტოტებისაგან და გადაჭრილი ადგილი დამუშავდეს საღებავით პათოგენური სოკოების დასახლების თავიდან აცილების მიზნით.
13	კანადური ვერხვი Populus X canadensis	მთავარ ღეროზე დაფიქსირდა მრავლობითი ღია ფუღურო. ფუღუროებში საკმაო რაოდენობითაა მავნებლის - ქერქიჭამიის კერები, რომლებიც ღრმად ჩადის მერქნის გულში და სიშავის გამომწვევი სოკოები (Capnodium-ის გვარიდან), კერძოდ: Alternaria alternata (Fr.)Keissler, Cladosporium fuscum Link, Cladosporium herbarum (Pers.)Link, Coniothyrium fuckelii Sacc., Lopodermium pinastri (Schrad.) Rehm. გარდა ამისა ფიქსირდება ახეთქილი ქერქი. ქერქის ქვეშ საკმაო რაოდენობის მავნებლის - ვერხვის დიდი ხარაბუზას - Saperda carcharias ოვალური ფორმის სასვლელები და ნაღრღნია, რომელიც გრძელდება ვერტიკალური მიმართულებით შტამბში. ქვედა ტოტების უმრავლესობა ხმელია და ჩამოტეხილი.	შესწავლილი მცენარე არის ხნოვანია და დაზიანების ხარისხიდან გამომდინარე ქარქცევადი და საფრთხის შემცველია. განკურნებას არ ექვემდებარება.

16	ელდარის ფიჭვი Pinus eldarica	მთავარი ღეროზე დაფიქსირდა დიდი ზომის ღია ფუღურო, რომელიც დაზიანებულია მავნებელის - ქერქიჭამიის სასვლელებით და მოჩალისფრო - მოყავისფრო სოკოს მიცელიუმით. მიმდინარეობს წებოვანი ფისოვანი წვენთა დენა, რომელიც მცენარის დაავადების წინაპირობაა. ქვედა ტოტები ხმელი და მტვრევადი.	შესწავლილი ეგზემპლარი ექვემდებარება მკურნალობას. ფუღურო დამუშავდეს მექანიკურად, რაც ითვალისწინებს მავნებლების კერების მოცილებას, ჩაუტარდეს დეზინფექცია თანამედროვე პესტიციდებით და ფუნგიციდებით და ამოილესოს საგოზავით, ანუ ჩაუტარდეს კოსმეტიკური ჩაკირვა. მთლიანად მცენარეს ჩაუტარდეს ქიმიური ბრძოლის კომბინირებული ღონისძიება 3 - ჯერად მავნებლების და მიკრომიცეტი სოკოების თავიდან აცილების მიზნით. დეკორატიულობის და გაჯანსაღებისათვის გაისხლას ხმელი და დაზიანებული ტოტებისაგან და გადაჭრილი ადგილი დამუშავდეს საღებავით პათოგენური სოკოების დასახლების თავიდან აცილების მიზნით.
17	ელდარის ფიჭვი Pinus eldarica	მთავარი ღეროს მთელ სიგრძეზე დაფიქსირდა მავნებელის - ქერქიჭამიას დაზიანებები, რომლებიც ამოვსებულია მავნებლის ნაბურღი ფქვილით, ფისოვანი ნივთიერებით, მოჩალისფრო - მოყავისფრო მიცელიუმით და ფიქსირდება წებოვანი ფისოვანი წვენთა დენა, რომელიც მცენარის დაავადების წინაპირობაა. ქვედა ტოტები ხმელია და მტვრევადი.	შესწავლილი ეგზემპლარი ექვემდებარება მკურნალობას. ჩაუტარდეს ქიმიური ბრძოლის კომბინირებული ღონისძიება თანამედროვე პესტიციდები და ფუნგიციდები გამოყენებით 3 - ჯერად. დეკორატიულობის და გაჯანსაღებისათვის გაისხლას ხმელი და დაზიანებული ტოტებისაგან და გადაჭრილი ადგილი დამუშავდეს საღებავით პათოგენური სოკოების დასახლების თავიდან აცილების მიზნით.
18	ელდარის ფიჭვი Pinus eldarica	მთავარი ღერო ფესვის ყელიდან 30 - 40 სმ -ის სიმაღლეზე ნახევრად ჩაჭრილია, ანუ მომზადებულია მოსაჭრელად.	შესწავლილი ეგზემპლარი არის ნახევრად ჩ აჭრილი. მსგავსი სიმპტომი დამღუპველია. დაწყებულია ხმობა. ქარქცევადი და საფრთხის შემცველია. განკურნებას არ ექვემდებარება
19	კანადური ვერხვი Populus X canadensis	მთავარი ღერო ფესვის ყელიდან 30 - 40 სმ -ის სიმაღლეზე ნახევრად ჩაჭრილია, ანუ მომზადებულია მოსაჭრელად. გარდა ამისა აღინიშნება ქერქის ახეთქვა და გულის სიდამპლე . ახეთქილი ქერქის ქვეშ დაფიქსირდა მავნელის სასვლელები და ნაღრღნი, რომელიც გრძელდება ვერტიკალური მიმართულებით შტამბში და სოკოს - *Septotinia populiperda* ნაყოფსხეულები, რომელიც საკმაოდ აზიანებს მერქანს. ტოტების უმრავლესობა ჩამოტეხილია.	შესწავლილი ეგზემპლარი არის ხნოვანი და ნახევრად ჩაჭრილია. განიცდის სოკოების დამშლელ ზემოქმედებას. მსგავსი სიმპტომები დამღუპველია. ხმობა დიდი ხნის წინ არის დაწყებული. ქარქცევადი და საფრთხის შემცველია. განკურნებას არ ექვემდებარება.
20	დასავლეთის ჭადარი Platanus occidentalis	თავარი ღერო ფესვის ყელიდან 30 - 40 სმ -ის სიმაღლეზე ნახევრად ჩაჭრილია, ანუ მომზადებულია მოსაჭრელად.	შესწავლილი ეგზემპლარი არის ნახევრად ჩ აჭრილი. მსგავსი სიმპტომი დამღუპველია. დაწყებულია ხმობა. ქარქცევადი და საფრთხის შემცველია. განკურნებას არ ექვემდებარება.
21	დასავლეთის ჭადარი Platanus occidentalis	თავარი ღერო ფესვის ყელიდან 30 - 40 სმ -ის სიმაღლეზე ნახევრად ჩაჭრილია, ანუ მომზადებულია მოსაჭრელად.	შესწავლილი ეგზემპლარი არის ნახევრად ჩ აჭრილი. მსგავსი სიმპტომი დამღუპველია. დაწყებულია ხმობა. ქარქცევადი და საფრთხის შემცველია. განკურნებას არ ექვემდებარება.
22	ცაცხვი Tilia begoniifolia	მთავარი ღერო ფესვის ყელიდან 30 - 40 სმ -ის სიმაღლეზე ნახევრად ჩაჭრილია, ანუ მომზადებულია მოსაჭრელად. გარდა ამისა ფესვის ყელთან დაფიქსირდა ღია ღრმა ფუღურო, რომელის დაზიანებულია მავნელისკერებით და მიკრომიცეტი სოკოს მიცელიუმით.	შესწავლილი ეგზემპლარი არის ნახევრად ჩ აჭრილი. მსგავსი სიმპტომი დამღუპველია. დაწყებულია ხმობა. ქარქცევადი და საფრთხის შემცველია. განკურნებას არ ექვემდებარება.

23	კანადური ვერხვი Populus X canadensis	მთავარ ღეროზე რამოდენიმე ადგილზე ახეთქილია ქერქი. როგორც ქერქზე, ისე ქერქის ქვეშ დაფიქსირდა სოკოს - Septotinia populiperda ნაყოფსხეულები , რომელიც საკმაოდ აზიანებს მერქანს. აგრეთვე აღინიშნა მავნებლის - ვერხვის დიდი ხარაბუზას - Saperda carcharias ოვალური ფორმის სასვლელები და ნაღრღნი, რომელიც გრძელდება ვერტიკალური მიმართულებით შტამბში. ტოტების უმრავლესობა ჩამოტეხილია.	შესწავლილი ეგზემპლარი არის ხნოვანი და გადაბერებული. განიცდის სოკოების დამშლელ ზემოქმედებას მავნებლებისგან მიყენებულ დაზიანებების ადგილებში. მსგავსი სიმპტომები დამღუპველია. ხმობა დიდი ხნის წინ არის დაწყებული. ქარქცევადი და საფრთხის შემცველია. განკურნებას არ ექვემდებარება.
45	კანადური ვერხვი Populus X canadensis	მთავარი ღერო ფესვის ყელიდან 30 - 40 სმ - ის სიმაღლეზე ნახევრად ჩაჭრილია, ანუ მომზადებულია მოსაჭრელად. გარდა ამისა დაფიქსირდა ქერქის ახეთქვა და გულის სიდამპლე. ტოტების უმრავლესობა ჩამოტეხილია.	შესწავლილი ეგზემპლარი არის ხნოვანი და ნახევრად ჩაჭრილია. განიცდის სოკოების დამშლელ ზემოქმედებას. მსგავსი სიმპტომები დამღუპველია. ხმობა დიდი ხნის წინ არის დაწყებული. ქარქცევადი და საფრთხის შემცველია. განკურნებას არ ექვემდებარება.
46	კანადური ვერხვი Populus X canadensis	მთავარ ღეროზე ფესვის ყელთან დაფიქსირდა ღია ფუღუროო, რომელიც საკმაოდ ღრღმა და დაზიანებულია მავნებლის - ვერხვის დიდი ხარაბუზას - Saperda carcharias ოვალური ფორმის სასვლელებით და ნაღრღნით, რომელიც გრძელდება ვერტიკალური მიმართულებით შტამბში და დაინფიცირებულია სიდამპლის გამომწვევი სოკოებით - Heterobasidion -ის გვარიდან. ტოტების უმრავლესობა ჩამოტეხილია. ჩამოტეხილი ტოტების ადგილებში ფიქსირდება აბედა სოკო - *Fomes fomentarius* , რომელიც იჭრება მექანიკურად დაზიანებული ადგილიდან, მიცელიუმი ვრცელდება მერქანში და იწვევს გულგულის დაშლას და სიდამპლეს.	შესწავლილი მცენარე არის ხნოვანია და დაზიანების ხარისხიდან გამომდინარე ქარქცევადი და საფრთხის შემცველია. განკურნებას არ ექვემდებარება.
47	კანადური ვერხვი Populus X canadensis	მთავარ ღეროზე რამოდენიმე ადგილზე ახეთქილია ქერქი. როგორც ქერქზე, ისე ქერქის ქვეშ დაფიქსირდა სოკოს - *Septotinia populiperda* ნაყოფსხეულები , რომელიც საკმაოდ აზიანებს მერქანს. აგრეთვე აღინიშნა მავნებლის - ვერხვის დიდი ხარაბუზას - Saperda carcharias ოვალური ფორმის სასვლელები და ნაღრღნი, რომელიც გრძელდება ვერტიკალური მიმართულებით შტამბში. ტოტების უმრავლესობა ჩამოტეხილია.	შესწავლილი ეგზემპლარი განიცდის სოკოების დამშლელ ზემოქმედებას მავნებლებისგან მიყენებულ დაზიანებების ადგილებში. დაზიანების გამო მას აქვს ფაუტი მერქანი, რის გამოც ქარქცევადი და საფრთხის შემცველია. განკურნებას არ ექვემდებარება.
53	კანადური ვერხვი Populus X canadensis	მთავარ ღეროზე რამოდენიმე ადგილზე ახეთქილია ქერქი. როგორც ქერქზე, ისე ქერქის ქვეშ დაფიქსირდა სოკოს - Septotinia populiperda ნაყოფსხეულები , რომელიც საკმაოდ აზიანებს მერქანს. აგრეთვე აღინიშნა მავნებლის - ვერხვის დიდი ხარაბუზას - Saperda carcharias ოვალური ფორმის სასვლელები და ნაღრღნი, რომელიც გრძელდება ვერტიკალური მიმართულებით შტამბში. ტოტების უმრავლესობა ჩამოტეხილია.	შესწავლილი მცენარე არის ხნოვანია და დაზიანების ხარისხიდან გამომდინარე ქარქცევადი და საფრთხის შემცველია. განკურნებას არ ექვემდებარება.
55	კანადური ვერხვი Populus X canadensis	მთავარ ღეროზე ფესვის ყელთან დაფიქსირდა ღია ფუღუროო, რომელიც საკმაოდ ღრღმა და დაზიანებულია მავნებლის - ვერხვის დიდი ხარაბუზას - Saperda carcharias ოვალური ფორმის სასვლელებით და ნაღრღნით, რომელიც გრძელდება ვერტიკალური მიმართულებით შტამბში და დაინფიცირებულია სიდამპლის გამომწვევი სოკო - Heterobasidion -ის გვარიდან. ტოტების უმრავლესობა ჩამოტეხილია. ჩამოტეხილი ტოტების ადგილებში ფიქსირდება აბედა სოკო - Fomes fomentarius, რომელიც იჭრება მექანიკურად დაზიანებული ადგილიდან, მიცელიუმი ვრცელდება მერქანში და იწვევს გულგულის დაშლას და სიდამპლეს.	შესწავლილი მცენარე არის ხნოვანია და დაზიანების ხარისხიდან გამომდინარე ქარქცევადი და საფრთხის შემცველია. განკურნებას არ ექვემდებარება.
59	კანადური ვერხვი Populus X canadensis	მთავარ ღეროზე დაფიქსირდა მრავლობითი ღია ფუღუროო. ფუღუროებში საკმაო რაოდენობითაა მავნებლის - ქერქიჭამიას კერები, რომლებიც ღრმად ჩადის მერქნის გულში და სიშავის გამომწვევი სოკოს (Capnodium-ის გვარიდან), კერძოდ: Alternaria alternata (Fr.)Keissler, Cladosporium fuscum Link, Cladosporium herbarum (Pers.)Link, Coniothyrium fuckelii Sacc., Lopodermium pinastri (Schrad.) Rehm. გარდა ამისა ფიქსირდება ახეთქილი ქერქი. ქერქის ქვეშ საკმაო რაოდენობის მავნებლის - ვერხვის დიდი ხარაბუზას - Saperda carcharias ოვალური ფორმის სასვლელები და ნაღრღნია, რომელიც გრძელდება ვერტიკალური მიმართულებით შტამბში. ქვედა ტოტების უმრავლესობა.	შესწავლილი მცენარე არის ხნოვანია და დაზიანების ხარისხიდან გამომდინარე ქარქცევადი და საფრთხის შემცველია. განკურნებას არ ექვემდებარება.

60	კანადური ვერხვი Populus X canadensis	მთავარ ღეროზე ფესვის ყელი დაზიანებულია. დაფიქსირდა მავნებლის - ქერქიჭამიას კერები, რომლებიც ღრმად ჩადის მერქნის გულში და დაინფიცირებულია სიდამპლის გამომწვევი პათოგენი სოკო - Heterobasidion -ის გვარიდან. ტოტების უმრავლესობა ხმელია, მათზე შეიმჩნევა ვერხვის ხმობის გამომწვევი სოკოს - *Cryptodiaporthe populea* ნაყოფსხეულები. მთავარ ღეროზე ფიქსირდება აბედა სოკო - *Fomes fomentarius* , რომელიც იჭრება მექანიკურად დაზიანებული ადგილიდან, მიცელიუმი ვრცელდება მერქანში და იწვევს გულგულის დაშლას და სიდამპლეს.	შესწავლილი მცენარე არის ხნოვანია და დაზიანების ხარისხიდან გამომდინარე ქარქცევადი და საფრთხის შემცველია. განკურნებას არ ექვემდებარება.
61	კანადური ვერხვი Populus X canadensis	მთავარ ღეროზე აღინიშნა მრავლობითი პატარა და დიდი ზომის ღია ფუღუროო, რომელიც ამოვსებულია მავნებლის კერებით, სასვლელებით და მერქნის დამშლელი/გამხრწნელი ბაზიდიუმიანი სოკოები - ბაზიდიომიცეტებით (Basidiomycetes), რომლებიც მცენარეზე დასახლების შემდეგ იწყებენ ხის გულის დაშლას. ტოტების უმეტესობა ჩამოტეხილია.	შესწავლილი მცენარე არის ხნოვანია და დაზიანების ხარისხიდან გამომდინარე ქარქცევადი და საფრთხის შემცველია. განკურნებას არ ექვემდებარება.
63	კანადური ვერხვი Populus X canadensis	მთავარ ღეროზე ფესვის ყელიდან 1 მ- ის სიმაღლეზე დაფიქსირდა ქერქის ახეთქვა და ნეკროზი. სადაც დიდი რაოდენობითაა მავნებლის - ქერქიჭამიას და ვერხვის დიდი ხარაბუზას - Saperda carcharias ოვალური ფორმის სასვლელები და ნაღრღნი, რომელიც გრძელდება ვერტიკალური მიმართულებით შტამბში და სიშავის გამომწვევი მიკრომიცეტები (Capnodium-ის გვარიდან), . ფესვის ყელი დაინფიცირებულია სიდამპლის გამომწვევი პათოგენი მიკრომიცეტებით - Heterobasidion -ის გვარიდან. ქვედა ტოტები ხმელია და მტვრევადი.	შესწავლილი მცენარე არის ხნოვანია და დაზიანების ხარისხიდან გამომდინარე ქარქცევადი და საფრთხის შემცველია. განკურნებას არ ექვემდებარება.
64	კანადური ვერხვი Populus X canadensis	მთავარ ღეროზე ფესვის ყელი საკმაოდ დაზიანებულია. დაფიქსირდა მავნებლის - ქერქიჭამიას და ვერხვის დიდი ხარაბუზას - Saperda carcharias ოვალური ფორმის სასვლელები და ნაღრღნი, რომელიც გრძელდება ვერტიკალური მიმართულებით შტამბში და დაინფიცირებულია სიდამპლის გამომწვევი სოკოებით- Heterobasidion -ის გვარიდან. ტოტების უმრავლესობა ხმელია და ფუტურო. ჩამოტეხილი ტოტების ადგილებში აღინიშნა აბედა სოკო - ფელინუსი - (Phellinus), რომელიც იჭრება მექანიკურად დაზიანებული ადგილიდან, იწვევს გულგულის დაშლას და სიდამპლეს. ძირითადად გვხვდება ხნიერ ხეებზე.	შესწავლილი ეგზემპლარი არის ხნოვანი და გადაბერებული. განიცდის სოკოების დამშლელ ზემოქმედებას მავნებლებისგან მიყენებულ დაზიანებების ადგილებში. მსგავსი სიმპტომები დამღუპველია. ხმობა დიდი ხნის წინ არის დაწყებული. ქარქცევადი და საფრთხის შემცველია. განკურნებას არ ექვემდებარება
72	კანადური ვერხვი Populus X canadensis	მთავარ ღეროზე ფესვის ყელი საკმაოდ დაზიანებულია. დაფიქსირდა მავნებლის - ქერქიჭამიას და ვერხვის დიდი ხარაბუზას - Saperda carcharias ოვალური ფორმის სასვლელები და ნაღრღნი, რომელიც გრძელდება ვერტიკალური მიმართულებით შტამბში და დაინფიცირებულია სიდამპლის გამომწვევი სოკოებით - Heterobasidion -ის გვარიდან. ტოტების უმრავლესობა ხმელია და ფუტურო. ჩამოტეხილი ტოტების ადგილებში აღინიშნა აბედა სოკო - ფელინუსი - (Phellinus), რომელიც იჭრება მექანიკურად დაზიანებული ადგილიდან, იწვევს გულგულის დაშლას და სიდამპლეს. ძირითადად გვხვდება ხნიერ ხეებზე.	შესწავლილი ეგზემპლარი არის ხნოვანი და გადაბერებული. განიცდის სოკოების დამშლელ ზემოქმედებას მავნებლებისგან მიყენებულ დაზიანებების ადგილებში. მსგავსი სიმპტომები დამღუპველია. ხმობა დიდი ხნის წინ არის დაწყებული. ქარქცევადი და საფრთხის შემცველია. განკურნებას არ ექვემდებარება.
73	კანადური ვერხვი Populus X canadensis	მთავარ ღეროზე დაფიქსირდა მრავლობითი პატარა და დიდი ზომის ღია ფუღუროო, რომელიც ამოვსებულია მავნებლის კერებით, სასვლელებით და მერქნის დამშლელი/გამხრწნელი ბაზიდიუმიანი სოკოებით - ბაზიდიომიცეტებით (Basidiomycetes), რომლებიც მცენარეზე დასახლების შემდეგ იწყებენ ხის გულის დაშლას. გადხრილია და ტოტების უმრავლესობა ჩამოტეხილია.	შესწავლილი ეგზემპლარი არის ხნოვანი და გადაბერებული. განიცდის სოკოების დამშლელ ზემოქმედებას მავნებლებისგან მიყენებულ დაზიანებების ადგილებში. მსგავსი სიმპტომები დამღუპველია. ხმობა დიდი ხნის წინ არის დაწყებული. ქარქცევადი და საფრთხის შემცველია. განკურნებას არ ექვემდებარება
74	კანადური ვერხვი Populus X canadensis	მთავარ ღეროზე დაფიქსირდა აბედა სოკოს - Heterobasidion annosum შავი მიცელიუმის ლაქები (რიზომორფები) რომელიც იჭრება მერქანში და იწვევს გულგულის დაშლას და სიდამპლეს. ქვედა ტოტები ხმელი, ფუტურო და მტვრევადია.	შესწავლილი ეგზემპლარი არის ხნოვანი და გადაბერებული. განიცდის სოკოების დამშლელ ზემოქმედებას მავნებლებისგან მიყენებულ დაზიანებების ადგილებში. მსგავსი სიმპტომები დამღუპველია. ხმობა დიდი ხნის წინ არის დაწყებული. ქარქცევადი და საფრთხის შემცველია. განკურნებას არ ექვემდებარება

75	კანადური ვერხვი Populus X canadensis	მთავარ ღეროზე დაფიქსირდა აბედა სოკოს - Heterobasidion annosum შავი მიცელიუმის ლაქები (რიზომორფები) რომელიც იჭრება მერქანში და იწვევს გულგულის დაშლას და სიდამპლეს. ქვედა ტოტების უმრავლესობა ჩამოტეხილია	შესწავლილი ეგზემპლარი არის ხნოვანი და გადაბერებული. განიცდის სოკოების დამშლელ ზემოქმედებას. მსგავსი სიმპტომები დამღუპველია. ხმობა დიდი ხნის წინ არის დაწყებული. ქარქცევადი და საფრთხის შემცველია. განკურნებას არ ექვემდებარება.

7 **საექსპერტო ობიექტის თაობაზე საერთო დასკვნა**

აღწერილ იქნა ტოპორუკაზე არსებული ყველა მცენარე. ვიზუალური დათვალიერების შედეგად აღმოჩნდა, რომ არსებულ ხუთი ეგზემპლარი # 3, 5, 14, 31, 54 არის ზეხმელი. დაზიანების ხარისხიდან გამომდინარე ხუთი ინდივიდი # 8, 10, 12, 16, 17 ექვემდებარება მკურნალობას. ოცდახუთი ერთეული # 4, 7, 9, 11, 13, 18, 19, 20, 21, 22,23, 45, 46, 47, 53, 55, 59, 60, 61, 63, 64, 72, 73, 74, 75 მკურნალობას არ ექვემდებარება. ოცდაორი მცენარე # 28, 32, 33,34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 44, 48, 50, 52, 56, 65, 66, 69, 76, 77 ექვემდებარება გადარგვას. მცენარის ადგილმდებარეობის შეცვლა უნდა მოხდეს შესაბამისი აგროტექნიკური ღონისძიებების გათვალისწინებით და ეკოლოგიური ნიშის შერჩევით. ხეების და ბუჩქების დარგვა უნდა ხდებოდეს მარტის პირველი დეკადიდან, მაისის მეორე დეკადის ჩათვლით, ხოლო შემოდგომაზე სექტემბრის ბოლოდან ნოემბრის ჩათვლით. დასარგავი ორმოს სიდიდე იცვლება ხეების ასაკისა და გაბარიტების მიხედვით, დარგვის წინ (საჭიროების მიხედვით) ბაღის მაკრატლით მცენარე გასუფთავდება ხმელი ტოტებისგან, 1-1,5 სმ-ზე წაეჭრება ფესვები, წინასწარ გამზადებულ ორმოში ჩაირგვება და მიწით დაიფარება მისი ფესვთა სისტემა , რის შემდეგ ორმო ამოივსება მიწით და ფეხით დაიტკეპნება (მცენარე მაგრდება სამი მხრიდან). მიწა ეყრება ფესვის ყელამდე. ორმოს ნაპირებზე მიწა 10-15 სმ-ით ამაღლდება და სინესტის შესანარჩუნებლად კეთდება ე.წ. ჯამი, ახლად დარგულ ხე ირწყვება გაჯირჯვებამდე. (მიზანშეწონილად მიგვაჩნია ტერიტორიაზე არსებული ჯანსაღი მცენარეების გაწმენდა სუროსაგან. სასურველია, ზოგიერთი თვითნათესი მცირე ზომის მერქნიანი მცენარეების გადარგვა (ობიექტზე გავრცელებულია აგრეთვე მაღალბალახოვანი მცენარეები) ან დატოვება თავის ბუნებრივ ადგილსამოფელში, თუ მშენებლობის მიმდინარეობისას მათი სასიცოცხლო ციკლი არ დაირღვევა).

8 **დანართი: კვლევის ამსახველი ფოტო-მასალა** — კვლევის ამსახველი ფოტო-მასალა ჩაწერილია CD დისკზე (77 ფოტოსურათი).

9 **საექსპერტო ჯგუფის წევრ(ებ)ი**

ხელმოწერა	ნინო ერამე	საქართველოს ეროვნული ბოტანიკური ბაღის მკვლევარი, საქართველოს მერქნიან მცენარეთა კოლექციის კურატორი, სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა დოქტორი
ხელმოწერა	პაატა ტოგონიძე	საქართველოს ეროვნული ბოტანიკური ბაღის მებაღეობისა და ლანდშაფტური დიზაინის განყოფილების უფროსი
ხელმოწერა	ქეთევან თავართქილაძე	საქართველოს ეროვნული ბოტანიკური ბაღის მცენარეთა დაცვისა და წიადაგმცოდნეობის ლაბორატორიის გამგე, ბიოლოგიის მეცნიერებათა აკადემიური დოქტორი

* შენიშვნა: ასაკის განსაზღვრა ხდება მხოლოდ საქართველოს წითელ წუსხაში რიცხულ მერქნიან მცენარეებზე

ბოტანიკურის ქ. #1, 0105 თბილისი, საქართველო. ტელ.: (032) 2 72 43 06, ელ. ფოსტა: info@nbgg.ge; www.nbgg.ge
1 Botanikuri str, 0105 Tbilisi, Georgia. National Botanical garden of Georgia. Member of BGCI. Institution code: TBI